

مقایسه شیوع برتری دستی در بین دانش آموزان سالم و

ناشنوای مادرزاد ۱۸-۱۲ ساله شهر تهران

* زهرا جعفری^۱، دکتر حسین کریمی^۲، دکتر علی حسین سازمند^۳، سعید ملایری^۴

چکیده

هدف: برتری دستی، بارزترین عدم تقارن رفتاری در انسان است. در مطالعه حاضر، مقایسه شیوع چپ دستی در بین دانش آموزان طبیعی و ناشنوا، تأثیر سن، جنسیت، و توصیه به استفاده از دست راست در اعمال تک‌دستی بر برتری دستی، فراوانی افراد چپ‌دست در خانواده دانش آموزان، تأثیر برتری دستی بر توانایی زبان انگلیسی و بررسی دیدگاه افراد جامعه نسبت به چپ‌دستان، مدنظر بود.

روش بررسی: مطالعه مقطعی - مقایسه‌ای حاضر از طریق تکمیل پرسشنامه، با استفاده از مقیاس برتری دستی ادینبورگ روی ۳۸۰ نفر دانش آموز طبیعی با انتخاب احتمالی و ۳۸۰ نفر ناشنوای شدید یا عمیق حسی - عصبی مادرزادی با انتخاب غیراحتمالی و هدفمند در محدوده سنی ۱۸-۱۲ سال در شهر تهران صورت گرفت. به جز کم شنوایی در دانش آموزان ناشنوا، افراد مورد مطالعه، هیچ گونه بیماری یا مشکل عصبی «نورولوژیک» تأیید شده‌ای نداشتند. برای تعیین میزان و نوع کم شنوایی، به پرونده وضعیت شنوایی دانش آموزان و تأیید شنوایی شناس مدارس ناشنوایان، استناد شد. **یافته‌ها:** در مطالعه حاضر، شیوع چپ دستی در دانش آموزان طبیعی ۹/۷٪ و در ناشنوایان ۱۰٪ و بین آنها تفاوت معناداری وجود نداشت ($p=0/901$, $z=-1/24$). در هر دو گروه اگرچه شیوع چپ دستی در پسران بیش از دختران بود، اما جنسیت و سن بر نتایج به دست آمده تأثیری نداشت ($P>0/05$). توصیه خانواده و یا معلمان به استفاده از دست راست، در دانش آموزان طبیعی ۱۶ درصد و در دانش آموزان ناشنوا ۵ درصد بود و هیچ گونه توصیه اکید یا سخت‌گیری در این زمینه، اعمال نشده بود. فراوانی افراد چپ دست، در خانواده دانش آموزان طبیعی (۲۲/۶٪) نسبت به دانش آموزان ناشنوا (۱۳/۲٪) بالاتر و این اختلاف از لحاظ آماری معنادار بود ($P=0/003$, $z=-2/976$). در هر دو گروه بین راست دستان و چپ دستان در امتیازات زبان انگلیسی، تفاوت معناداری وجود نداشت ($P>0/05$). همچنین، در بررسی دیدگاه افراد جامعه نسبت به چپ دستان، بین دو گروه تفاوت معناداری مشاهده نشد ($P=0/541$, $z=-0/611$). **نتیجه‌گیری:** شیوع چپ دستی در بررسی حاضر، به شیوع آن در آمریکای شمالی و اروپای غربی نزدیک بود و با آمار برخی کشورهای آسیایی تفاوت قابل توجهی را نشان داد. مشابهت مقادیر شیوع چپ دستی در دانش آموزان طبیعی و ناشنوا، فرضیه پرویک در خصوص عدم شکل‌گیری «برتری گوش راست» در ناشنوایان مادرزاد را تأیید نکرد.

کلید واژه‌ها: برتری دستی / دانش آموز طبیعی / ناشنوای مادرزاد / مقیاس ادینبورگ

- ۱- کارشناس ارشد شنوایی شناسی، دانشجوی دکترای علوم اعصاب شناختی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۲- متخصص توانبخشی اعصاب اطفال، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۳- دکترای روانشناسی کودک، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۴- کارشناس ارشد شنوایی شناسی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۵/۸/۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۵/۹/۲۶

* آدرس نویسنده مسئول:

تهران، اوین، بلوار دانشجو، بن بست کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، گروه علوم اعصاب

تلفن: ۲۲۱۸۰۰۸۳ داخلی: ۳۶۱

E-mail: zjafari2000@yahoo.com